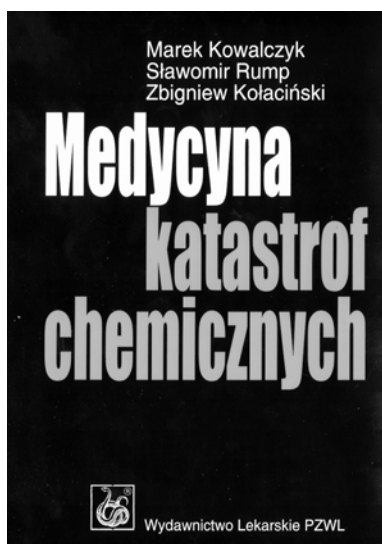


RECENZE

M. Kowalczyk, S. Rump, Z. Kolaciński: Medycyna katastrof chemicznych

1. vyd. Warszawa, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2004. 2235 s. ISBN 83-200-2760-8



Autoři této zajímavé monografie jsou předními odborníky v oboru toxikologie v Polsku. První autor je přednostou katedry farmakologie a toxikologie Vojenského ústavu hygieny a epidemiologie ve Varšavě, druhý autor je dlouholetý vědecký pracovník téhož pracoviště, třetí autor je přednostou Kliniky akutních intoxikací Ústavu pracovní hygieny v Lodži.

Kniha je členěna do sedmi kapitol, v nichž je čtenář seznamován v plné šíři a přehledně s nebezpečím vyplývajícím z toxických substancí zpracovávaných v chemickém průmyslu i z klasických bojových chemických látek. Možnost chemické havárie či katastrofy v dnešním moderním světě při výrobě v chemickém průmyslu, při skladování nebo dopravě určitých chemikálií nelze zcela vyloučit, avšak se znalostí věci a správnou organizací záchranných prací lze jejich následky snížit na minimum.

Již v úvodu knihy jsou uvedeny příklady chemických katastrof z nedávné historie (Jackowice 1967; Czechowice-Dziedzice 1971; Flixborough 1974; Seveso 1976; San Juanico-Ixhuatepec 1984; Bhopal 1984; Černobyl 1986).

Je také vzpomenuť nasazení bojových chemických látek k vedení chemické války (1. světová válka – yperit, fosgen, chlór; vietnamská válka 1962 až 1971 – Agent Orange; irácko-iránská válka 1980 – yperit). Patříčná pozornost je věnována i teroristickým akcím (ricin – Londýn 1978; sarin – Matsumoto 1994; Tokio 1995; Moskva, Dubrovka 2002).

Tímto širokým zaměřením se stává tato publikace v dnešní době velice aktuální. Zatímco vedení chemické války je málo pravděpodobné, hrozba teroristických akcí s použitím různých toxických substancí vzrůstá.

Zvláštní dvě kapitoly jsou věnovány organizaci záchranných akcí při chemických katastrofách v rámci integrovaného záchranného systému na úrovni okresu (powiat), kraje (województwo) a celostátní úrovni. Polská legislativa je porovnávána s legislativou Evropské unie. Jsou popsány zásady ochrany zasahujícího personálu (zdravotníků, hasičů, policistů) s pomocí prostředků individuální ochrany.

Nosnými kapitolami publikace jsou speciální toxikologie a klinická toxikologie, kde u jednotlivých toxických substancí, v široké škále od bojových chemických látek až po všeobecně jedovaté látky, jako jsou oxid uhelnatý, amoniak, chlór či různé suroviny, meziprodukty a balastní látky (např. dioxiny) vyskytující se v chemickém průmyslu, jsou uvedeny jejich fyzikálně-chemické vlastnosti, příznaky intoxikace, mechanismus toxického působení, toxicita vyjádřená v LD₅₀ a postup při ošetřování zasažených počínaje případným podáním antidota, odmořováním (pokud je indikováno) a konče kauzální nebo symptomatickou léčbou.

V závěru knihy jsou vyobrazeny mezinárodně zavedené znaky pro označení výbušných, oxidujících, hořlavých, toxických, jinak škodlivých, žíravých a radioaktivních látek.

V Polsku pracuje celkem 12 toxikologických středisek, většinou na bázi nemocnice. Jejich poštovní adresy, telefonní čísla, fax a e-mail jsou uvedeny na posledních stránkách publikace.

Kniha má moderní lakovanou vazbu a střední formát. Pro svou přehlednost a věcný rejstřík může být cenným a pohotovým zdrojem informací pro každého českého čtenáře z naší zdravotnické veřejnosti, který se nebojí polského spřežkového pravopisu.

Doc. RNDr. Vladimír Měrka, CSc.